

Jordvern – Arealbruk

Åse Vaag
fagdirektør

Fylkesmannen i Vestland

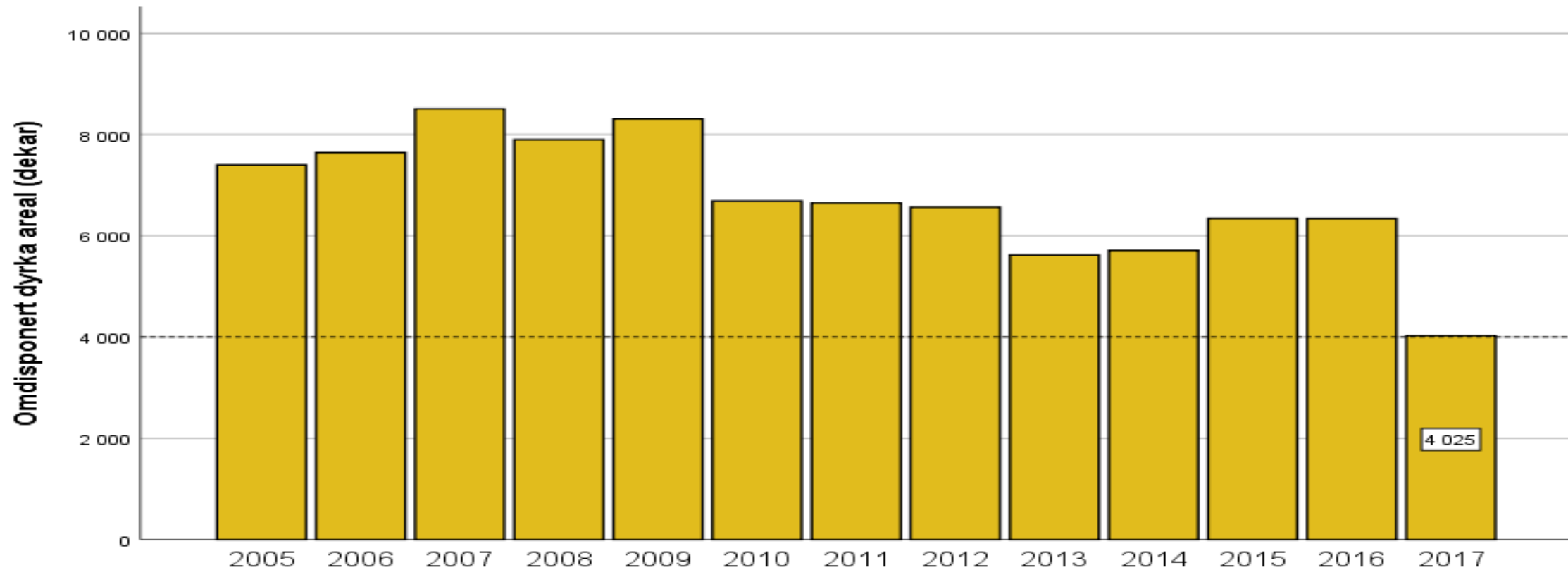

18. sep
2019

Omdisponert jordbruksareal 2005 – 2017

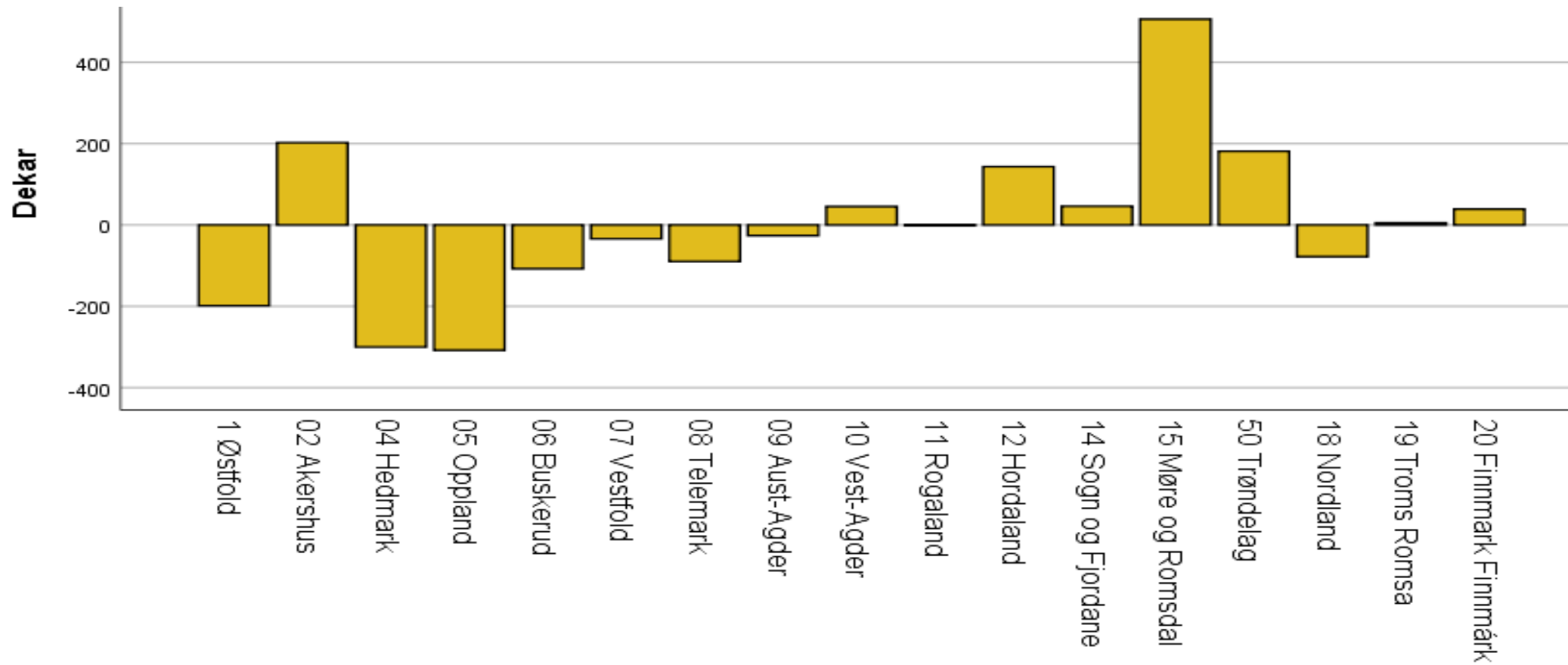
(Nibio)

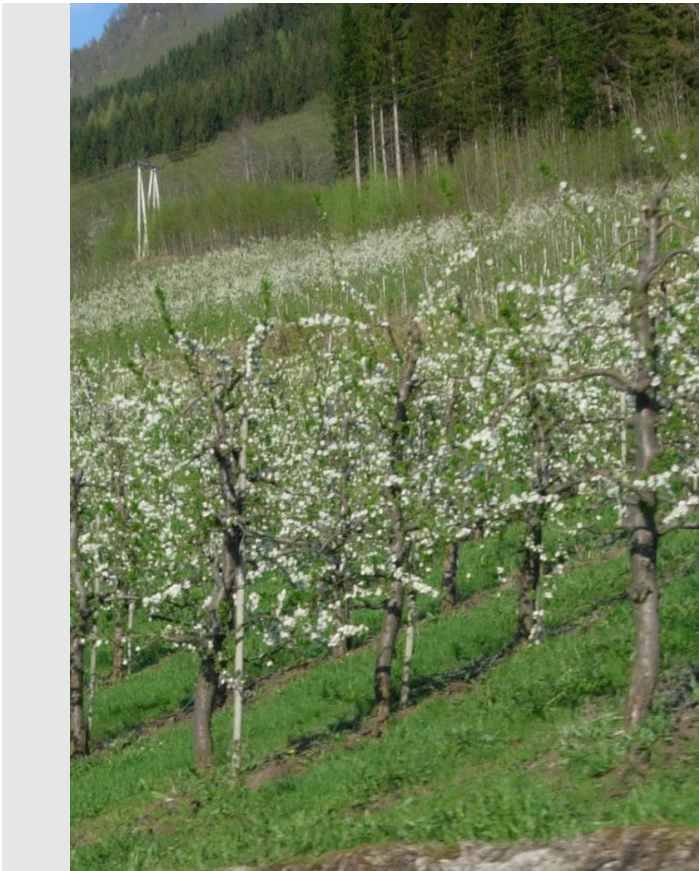
Måloverskriding 2017

(avvik frå andel av 4000 daa, basert på dyrka areal nasjonalt.) (Nibio)

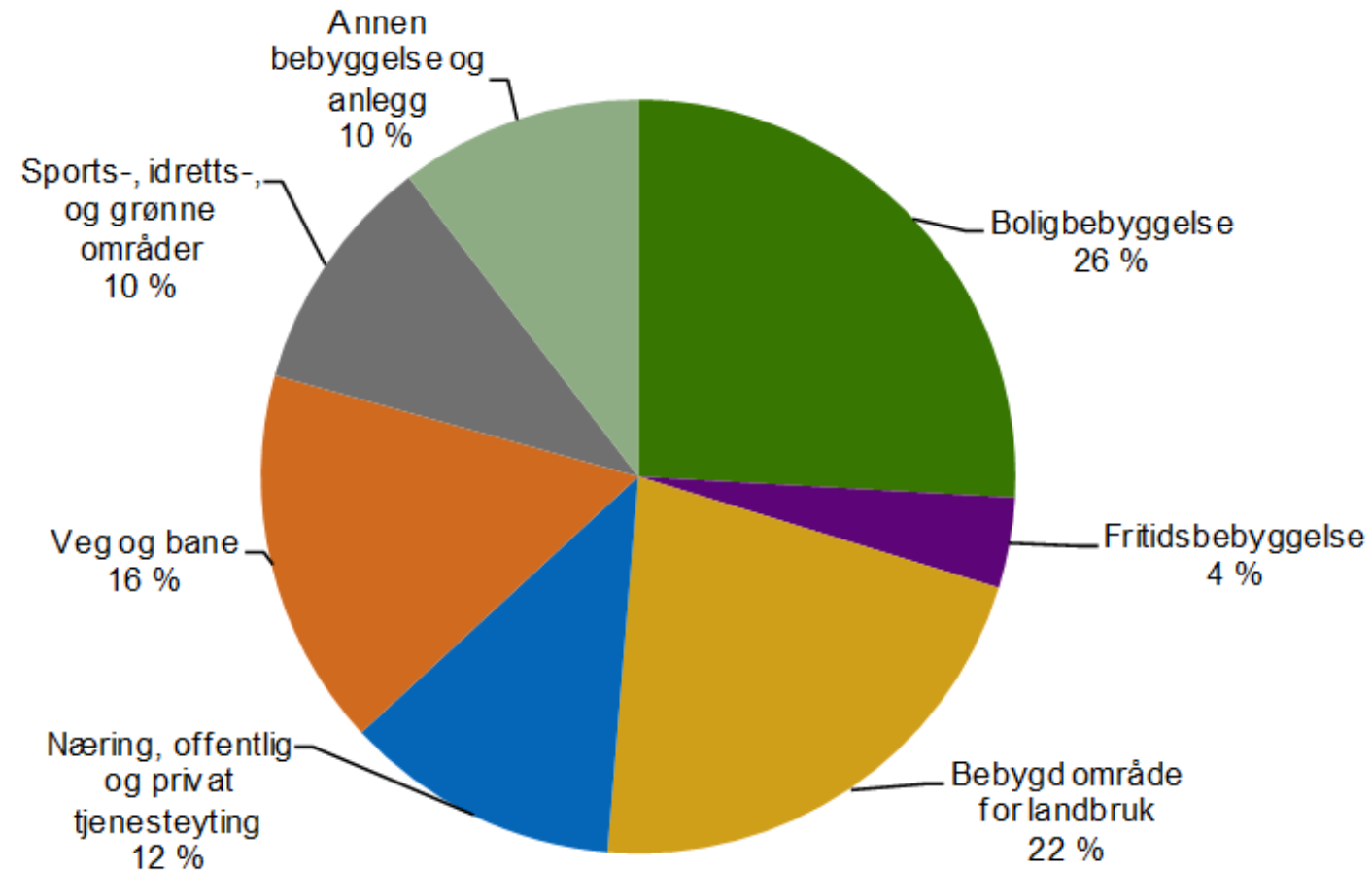
Omdisponering – kalkulert for Vestland

- Sogn og Fjordane ; 172 dekar
- Hordaland; 168 dekar
- Sum VL 342 dekar

Nedbygd jordbruksareal Norge 2004 -2015

(Nibio)

Jordvern - Plan- og bygningsloven

- Det sentrale juridiske verkemiddel for å gjennomføre jordvernpolitikken
- Planar etter denne lov skal «**sikre jordressursene**, kvaliteter i landskapet og vern av verdifulle landskap og kulturmiljøer», jf. § 3-1 b)
- Kommunen skal vurdere at disse omsyna vert ivareteke gjennom heilskapen i planlegginga

Erfaring frå kommunal planlegging

- Kommuneplanen arealdel (KPA)- planlegging bustadområde på gardsbruk i sentrale område av kommunen
- KPA; LNF –spreidd
- KPA; Kjerneområde landbruk / Omsynssone
- Frådeling av hus nr. 2
- Frådeling bustadtomt på garden
- Landskapsverdi – vurdering

Statlige retningslinjer, mål og forventninger

- Statlige planretningslinjer for samordna bustad-, areal og transportplanlegging jf. § 6-2 «Det er nødvendig å ta vare på god matjord, men jordvernet må balanseres mot storsamfunnets øvrige behov»
- Nasjonal jordvernstrategi
- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, jf. § 6-1

Jordlova – formål og verkeområde

- «...mellom anna ta omsyn til vern om jordsmonnet som **produksjonsfaktor** og ta vare på areal og kulturlandskap som grunnlag for liv, helse og trivsel for menneske, dyr og planter.»
- Likevel tilpassa omsynet til busetting og næringsutvikling
- Gjeld i hovudsak i områder avsett til Landbruks,- natur- og friluftformål samt reindrift (LNFR)

Vilkår for å gi samtykke til omdisponering

Forbudet er ikke absolutt – kan gi samtykke dersom «særlege høve» tilseier det

- Høg terskel
- Enkelte momenter «skal» vektleggjast
 - Plansituasjon
 - Drifts- eller miljømessige ulempe
 - Kulturlandskapet
 - Samfunnsgagnet – styrke bosettingen?

«Ute av drift» - driveplikt

Jordloven § 8 «Jordbruksareal skal drivast»

Produksjonseigenskapane til jorda må oppretthaldast

Nyttast til vanleg jordbruksdrift med høve for normal avling – haustast og kultiverast årleg

Ikkje krav til driftsform

Eige drift / bortleige / fritak for driveplikt. Eigar står ansvarleg

Bortleige; skriftleg kontrakt / 10 år / kopi til kommunen

Nasjonal jordvernstrategi

- Stortinget fastsette 08.12.2015 eit mål om at omdisponering av dyrka jord må vere under 4000 daa. Stortinget bad regjeringa om gradvis å nå målet innan 2020
- Jordbruksoppgjeret 2018 oppdatering av nasjonal jordvernstrategi;
 - Opsjonsavtaler ; greie ut krav om tinglysing av opsjonsavtaler som gjeld dyrka og dyrkbar jord
 - Landbruket si eiga nedbygging ; greie ut generell søknad - eller meldeplikt i jordlova for å regulere landbruket si eiga nedbygging
 - Nasjonal jordvernpris

Regional jordvernstrategi for Vestland

Prosess vil verte satt i gang ila hausten

Samarbeid mellom FM – FK - Kommunane